

СЫР ТАБИГАТЫ

ҚОҒАМДЫҚ - ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ГАЗЕТ

ОБЩЕСТВЕННО - ЭКОЛОГИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

2013 жылдан бастап шығады ● Апта сайын жарық көреді ● E-mail: syr.tabigaty@gmail.com ● www.syrtabigaty.kz

ЕЛІМІЗДЕ ЖЫЛ БАСЫНАН БЕРІ 780 ШАҚЫРЫМ КАНАЛ ТАЗАРТЫЛДЫ

2025 жылдың басынан бері Су ресурстары және ирригация министрлігінің «Қазсушар» РМК филиалдары егіс алқаптарына су жеткізуді тиімдірек ету үшін 780 шақырым каналды механикалық әдіспен тазартты.

Биыл барлығы 2 011 шақырым каналды тазарту жоспарланып отыр. Министрлік мәліметінше, кестеге сәйкес, қалған 1 231 шақырым каналды механикалық жолмен тазарту жұмыстары вегетация кезеңінен

кейін жалғасады.

Каналдарды тазартудың басты мақсаты - суару жүйелерінің тиімділігін арттыру және судың шығынын болдырмау, бұл әсіресе су ресурстары шектеулі жағдайларда маңызды.

- Шаруа қожалықтарына тұрақты су жеткізу үшін 517 гидротехникалық нысан жөнделіп жатыр. Суару кезеңі басталғанға дейін 78 құрылым жөнделді. Қалған 439 нысанды вегетация кезеңі аяқталғаннан кейін тиісті жағдайға келтіру жоспарда бар. Барлық жұмыс жыл соңына дейін аяқталады, - деді Су ресурстары және ирригация вице-министрі Ерболат Ибрайханов.

Құрылыс-монтаждау және тазарту жұмыстарында жаңа арнайы техника белсенді қолданылып жатыр. Су ресурстары және ирригация министрлігі «Қазсушар» РМК-ның республика бойынша барлық филиалын жаңа құрал-жабдықтармен және автокөлікпен жарақтандыруды жалғастырып келеді. Бүгінгі таңда мекеме филиалдары жоспарланған 757 арнайы техниканың 524-ін алды. Айта кетейік, дикандарды қосымша суармалы сумен қамтамасыз ету үшін «Қазсушар» РМК Түркістан филиалы «Машиналық әдіспен су көтеру каналын» механикалық тазартуды бастады.

Э.Оралбаева, inform.kz материалдар бойынша, фото: Су ресурстары және ирригация Министрлігі.

12+ №27(505)
 шілде
 30 июля
 July 2025
 Сәрсенбі • Среда • Wednesday

В КЫЗЫЛОРДЕ ВЕДЕТСЯ ИНТЕНСИВНАЯ РАБОТА В РАМКАХ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ПРОГРАММЫ «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН»

ЧИТАЙТЕ НА 2-Й СТРАНИЦЕ

В АКЦИИ «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» ПРИНЯЛИ УЧАСТИЕ 9 МИЛЛИОНОВ ЧЕЛОВЕК

В рамках республиканской акции «Таза Қазақстан» проведено 874 мероприятия. Об этом сообщил вице-министр экологии и природных ресурсов РК Мансур Ошурбаев на пресс-конференции Службы центральных коммуникаций, передает корреспондент агентства Kazinform.

- С начала реализации Концепции развития экологической культуры «Таза Қазақстан» - 2024 год и 6 месяцев 2025 года, - по всей стране проведено 874 мероприятия, включая республиканские: «Таза кәсіп - таза аймақ», «Киелі мекен», «Таза өлке», «Мөңдір бұлақ» и другие, а также и международные акции «Час Земли», «Международный день птиц». В ходе этих мероприятий собрано 1 миллион 414 тысяч тонн отходов, только в населенных пунктах высажено свыше два миллиона 400 тысяч деревьев. Общее количество участников акций составило порядка 9 миллионов человек, в том числе 448 тысяч волонтеров, - сказал М. Ошурбаев.

Вице-министр также отметил, что главная задача - изменить отношение каждого гражданина, особенно молодого поколения, к природе.

Одним из ключевых направлений концепции «Таза Қазақстан» является ответственное обращение с отходами. Ежегодно в стране образуется более 4,5 миллиона тонн коммунальных отходов, при этом уровень их переработки в прошлом году составил 25,8%. Для улучшения ситуации активно развивается современная инфраструктура.

В городах устанавливаются экокобы и фандоматы, которые выплачивают бонусы за

сданное вторсырье. Продолжается работа по созданию инфраструктуры для сортировки и переработки отходов. Одобрено 63 проекта, которые позволят увеличить ежегодную мощность переработки на 1,1 миллиона тонн.

Как отметил вице-министр, важным элементом системы управления отходами остаются полигоны ТБО.

Правительством в 2023 году был утвержден комплексный план по строительству 100 новых полигонов, расширению 8 действующих и рекультивации

5 полигонов. На сегодня акиматами уже построены и введены в эксплуатацию 7 новых объектов, по 23 полигонам завершена разработка проектной документации, и еще 18 проектов находятся на разработке.

Министерство также прорабатывает вопрос финансирования строительства 43 полигонов в 11 регионах за счет средств утильсбора.

По материалам М.Макулбекова, inform.kz, фото: акимат Карагандинской области.

ВОЗРОЖДЕНИЕ ЛЕГЕНДАРНОГО АПОРТА: В КАЗАХСТАНЕ ЗАЛОЖАТ 110 ГА САДОВ

ЧИТАЙТЕ НА 7-Й СТРАНИЦЕ

СИБИРСКАЯ ЕЛЬ БУДЕТ ОЧИЩАТЬ ВОДУ ОТ ТЯЖЕЛЫХ МЕТАЛЛОВ

ЧИТАЙТЕ НА 8-Й СТРАНИЦЕ

ПРОГНОЗ ПОГОДЫ КЫЗЫЛОРДА	Ср., 30 июля 2025	Чт., 31 июля 2025	Пт., 1 августа 2025	Сб., 2 августа 2025	Вс., 3 августа 2025	Пн., 4 августа 2025	Вт., 5 августа 2025
Источник: gismeteo.kz	Ясно +31°C	Малооблачно +34°C	Малооблачно, небольшой дождь +30°C	Малооблачно +31°C	Ясно +32°C	Ясно +32°C	Ясно +33°C
Долгосрочный прогноз погоды является ориентировочным и отражает только характер изменения погоды.	3 м/с СВ +19°C 74% влажн. 742 мм рт.ст.	4 м/с З +20°C 64% влажн. 741 мм рт.ст.	4 м/с СВ +20°C 72% влажн. 742 мм рт.ст.	3 м/с СВ +19°C 73% влажн. 746 мм рт.ст.	4 м/с С +21°C 63% влажн. 748 мм рт.ст.	5 м/с В +22°C 57% влажн. 750 мм рт.ст.	6 м/с СВ +20°C 42% влажн. 750 мм рт.ст.

ТАБЫСТЫ АЛМАСТЫРУ КОЭФИЦИЕНТІНІҢ МАҢЫЗЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ЗЕЙНЕТАҚЫ ЖҮЙЕСІНДЕГІ РӨЛІ

Халықаралық ұйымдар зейнетақының лайықтылығын маңызды көрсеткіштерінің бірі ретінде табысты алмастыру коэффициентін (ТАК) атайды. Бұл зейнетақы төлемдері мен қызметкердің зейнеткерлікке шыққанға дейінгі жалақысының арақатынасын, яғни оның зейнетақысы жалақысын қаншалықты алмастыра алғанын көрсетеді.

Айта кету керек, ТАК - бұл мақсатты бағдар, оның мәні әр қызметкер үшін бірегей және оның еңбек табысы мен өтіліне, зейнетақы жарналарын жинақтаушы зейнетақы шотына аударудың жүйелілігі мен толықтығымен тікелей байланысты.

Қазақстан Республикасының зейнетақы жүйесін 2030 жылға дейін модернизациялау тұжырымдамасында зейнетақы жүйесіне қатысу өтілі кемінде 35 жыл және аударымдардың жүйелілігі жылына 12 рет болған кезде жиынтық зейнетақы төлемдерін еңбекақысының кемінде 40% деңгейінде (Халықаралық еңбек ұйымының стандарты) сақтау көзделген.

2024 жылы зейнеткерлік жасқа жеткен және зейнетақы төлемдерін (мемлекеттен ынтымақты және базалық, сондай-ақ БЖЗҚ-дан жинақтаушы зейнетақы) ала бастаған БЖЗҚ салымшыларының зейнетақының барлық түрлерін қосқандағы төлем жиынтығының алмастыру коэффициенті жалақының орташа деңгейінің 41%-дан астамын құрады.

Дамыған елдерден байқап отырғанымыздай, алдағы уақытта зейнетақының басым бөлігі жинақтаушы зейнетақыдан құралады. Отандық жинақтаушы зейнетақы жүйесі адамның еңбек жолының толық кезеңі саналатын өзінің шамамен 40 жылдық циклына әлі жеткен жоқ. Осыған байланысты зейнетке шыққандардың жинақтау жүйесіндегі өтілі әзірге жеткіліксіз. Сонымен қатар, жинақтаушы жүйені енгізудің алғашқы жылдары табыстың төмен болуы, жарналардың уақытылы және толығымен аударылмауы өз әсерін тигізді. Сондықтан қазіргі зейнетақы төлемдерінде ынтымақты зейнетақының үлесі жоғары, дегенмен жылдан-жылға азайып келеді.

Ақтуарлық есептерге сәйкес болашақта еңбек жолын 2024 жылы бастаған (22 жасында) және 2065 жылы зейнетке шығатын салымшылардағы жинақтаушы зейнетақы есебінен алмастыру коэффициенті олардың табысының кем дегенде 35%-ын құрайды. Бұл ретте жинақтаушы зейнетақы қызметкерлердің міндетті зейнетақы жарналары (МЗЖ) және жұмыс берушілердің міндетті зейнетақы жарналары (ЖМЗЖ) есебінен қалыптастырылады. Бұған қоса азаматтар мөлшері БЖЗҚ-ға МЗЖ аударымдарының өтіліне байланысты болатын базалық зейнетақы алады. Мұндай қызметкерлердің ынтымақты зейнетақы алуға құқығы болмайды.

Қазіргі уақытта БЖЗҚ әрбір салымшы үшін орташа айлық табысты алмастыру коэффициентін есептеуді мемлекеттік ақпараттық жүйелерден алынған мәліметтер негізінде заңнамаға сәйкес жүзеге асырады.

Біржолғы зейнетақы төлемдерін (БЗТ) тұрғын үй жағдайларын жақсартуға және/немесе емдеуге пайдалану үшін ТАК қалай есептеледі

Төмендегі шарттардың бірі сақталған жағдайда БЖЗҚ-да зейнетақы жинақтары бар адамдардың біржолғы зейнетақы төлемдерін (БЗТ) алуға құқылы екенін атап өткен жөн:

- Зейнетақы жинақтары ең төменгі жеткіліктілік шегінен асса;
- Болашақ зейнетақы (ынтымақты және базалық) ағымдағы табыстың кемінде 40%-н құраса;
- Сақтандыру ұйымымен зейнетақы аннуитеті шарты жасалса.

Заңнамада ТАК есептеу алгоритмі келесідей бекітілген:

Ай сайынғы зейнетақы (тағайындалған күнгі базалық+ынтымақты) алушының соңғы 5 жылдағы (зейнеткерлікке шыққанға дейінгі) орташа айлық табысына (ОАТ) бөлінеді. ОАТ шамасы инфляцияны ескере отырып түзетілген 5 жыл ішіндегі оның нақты міндетті зейнетақы жарналары (МЗЖ) туралы деректер негізінде есептеледі және республика бойынша орташа айлық табыспен шектеледі.

Әлеуметтік кодекске сәйкес зейнетақы төлемдері тағайындалған еңбек сіндірген жылдары үшін зейнетақы төлемдерін алушылар және өмір бойы ай сайынғы қамту төленетін отставкадағы судьялар үшін ОАТ ауыстыру коэффициенті 40%-ға тең бекітіледі.

ТАК есептеу үшін тек базалық және ынтымақты зейнетақылар есепке алынады, олар зейнеткерге 40%-дан төмен емес өмір бойғы кірісті қамтамасыз етуі керек. ТАК-тың осындай деңгейіне жеткен кезде зейнеткер өз жинақтарының 50%-на дейінгі соманы тұрғын үйге немесе емделуге пайдалана алады.

Егер азамат зейнетақы аннуитеті шартын жасаған болса, яғни сақтандыру компаниясынан ағымдағы қаржы жылына белгіленген ең төменгі күнкөріс деңгейінің кем дегенде 70% көлеміндегі өмір бойғы зейнетақы төлемін алса, ол БЖЗҚ-дағы өзінің зейнетақы шотындағы барлық жинақтарды тұрғын үйге немесе емделуге пайдалануға құқылы.

Алмастыру коэффициентінің мәнін түсіну азаматтарға зейнетақы төлемдері арқылы қаржылық тұрақтылығын жоспарлауға көмектеседі. Жыл сайын жинақтаушы зейнетақының маңызы артып келеді. Барлық азаматтар үшін мемлекеттік саясат пен зейнетақы жүйесінің лайықты зейнетақыны қамтамасыз ету бағытында дамуы маңызды.

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

ОЛЖАС БЕКТЕНОВ: ПРОГРАММА «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН» СТАЛА МАСШТАБНЫМ ЭКОЛОГИЧЕСКИМ ДВИЖЕНИЕМ

Премьер-министр Казахстана Олжас Бектенов выступил на первой Международной экологической конференции в г. Манжерок, Республика Алтай (Российская Федерация), передает агентство Kazinform со ссылкой на Primeminister.kz. В ходе выступления на пленарном заседании Премьер-министр подчеркнул, что экологическая безопасность является не просто частью «зеленой» мировой повестки, а важным условием для устойчивого развития любой страны.

В Казахстане системно принимаются меры по защите окружающей среды. По поручению Президента Касым-Жомарта Токаева активно реализуется программа «Таза Қазақстан», которая стала масштабным экологическим движением и неотъемлемой частью повседневной жизни казахстанцев. Она направлена на формирование культуры бережного отношения к природе, родной земле: на постоянной основе организуются экоакции по очистке природных территорий, берегов водоемов и высадке деревьев.

Также Правительством модернизируется экологическое законодательство, внедряются передовые

природоохранные технологии, проводится цифровизация экологического контроля. Создается Фонд охраны биоразнообразия, развивается сеть особо охраняемых территорий, восстанавливается популяция редких и исчезающих видов животных, таких как тугайный олень, кулан, архар, джейран и снежный барс. Идет работа по реинтродукции туранского тигра и лошади Пржевальского.

Премьер-министр отметил символичность места проведения форума - Алтай, который считается колыбелью тюркской цивилизации и важным элементом культурно-гуманитарного взаимодействия.

В пленарном заседании приняли участие председатель Правительства Российской Федерации Михаил Мишустин, премьер-министры Армении Никол Пашинян, Беларуси Александр Турчин, Кыргызстана Адылбек Касымалиев, Таджикистана Кохир Расулзода, Узбекистана Абдулла Арипов, а также заместитель председателя Кабинета министров Туркменистана Нокергулы Атагулыев.

По материалам Ж.Мухамедияровой, inform.kz, фото: Primeminister.kz.

В КЫЗЫЛОРДЕ ВЕДЕТСЯ ИНТЕНСИВНАЯ РАБОТА В РАМКАХ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ПРОГРАММЫ «ТАЗА ҚАЗАҚСТАН»

По инициативе Главы государства в Кызылорде проводится масштабная работа в рамках республиканской экологической программы «Таза Қазақстан».

Помимо бюджетных средств, при поддержке предпринимателей ведется реконструкция центральных площадей, парков и зон отдыха, детских и спортивных площадок, а также ремонт в современном стиле жилых домов и социальных объектов.

С работой по улучшению экологического облика города и повышению качества жизни населения ознакомились депутаты Сената Парламента РК Руслан Рустемов и Наурызбай Байқадамов.

В частности, парк Первого Президента и сквер Здоровья модернизируются как единый комплекс. На территории площадью 64,5 га обустроятся парковочные места, цветочные клумбы, вело- и пешеходные дорожки, открытая сцена, спортивные и детские площадки, зоны отдыха и тенистые павильоны - создаётся комфортная и безопасная среда для горожан и гостей города.

Городской парк культуры и отдыха после реконструкции приобрёл новый облик. Установлена новая арка, монумент «Сыр батырлары» перенесён на площадь «Тағзым». Обновлены ограждения и дорожки, высажено 544 саженцев деревьев, в том числе и хвойных

пород. Также построены скейтпарк, воркаут-площадки, детские игровые зоны, фуд-корты и открытый амфитеатр.

Полным ходом идет реконструкция мемориальной аллеи «Коркыт ата» в центре города. Площадь озеленения зон отдыха увеличится более чем на 38 тыс. кв.м. Детские и спортивные площадки оснащаются современным, безопасным оборудованием. На сегодняшний день выполнено 65% работ.

Большое внимание уделяется набережной Сырдары вдоль проспекта «25 лет Независимости». В рамках проекта укреплены подпорные стены на участке протяжённостью 6,7 километра, расширена и заасфальтирована проезжая часть. Проведена полная очистка и укрепление 1,4 км защитной дамбы. Дорога из двухполосной стала четырёхполосной шириной до 14 метров. Вдоль трассы размещены 8 детских и спортивных площадок, а зона набережной благоустроена для прогулок и отдыха.

Параллельно ведётся строительство 2,9 км новой дороги от улицы Абулхаир хана до улицы Саламатова. Здесь также будет укреплена защитная дамба вдоль реки Сырдары, а вдоль новой четырёхполосной дороги построят пешеходную дорожку шириной 3 метра.

По материалам Kyzylorda-news.kz, фото: www.gov.kz.

ЭХИНОКОККОЗ АУРУЫНЫҢ АЛДЫН АЛУ

Эхинококк - таспа құрттың бір түрі. Денесі 3-4 буыннан тұрады, ұзындығы 2-6 мм. Бір камералы, дамуы жетілген Эхинококк - іші сұйыққа толы, сырты қабықты көпіршік. Таспа түріндегі сатысы кейбір етқоректі және жыртқыш сүтқоректілердің ащы ішегінде дамиды. Эхинококктың дернәсілі адамның, сүтқоректілердің (аралық иесі - қой, ешкі, сиыр, шошқа, солтүстік бұғысы, ит, мысық, үй

қояны, тышқандар) әр түрлі ішкі органдарында (көбінесе бауыр, өкпе, бүйрек, талақ) паразитті тіршілік етеді. Ересек эхинококк (ұзындығы 0,5 см-дай) ит организмінде түскеннен кейін 45-95 тәулік өткесін бірнеше бөлікке бөлінеді. Сыртқы ортаға шыққан бұл бөліктерден жұмыртқа пайда болады да, олар шөпті, топырақты, мал түгін, суды, т.б. ластайды. Жылдың ығалды кезеңдерінде (күзде, қыста, көктемде) 3 айға дейін тіршілік қабілетін жоймайды. Аралық иесі организмінде жұмыртқадан онкофера (кейбір таспа құрттардың жұмыртқасынан

шығатын, пішіні шар тәрізді, алты ілмегі бар ұрықтық сатысы) дамиды. Ол ішек қабырғасынан өтіп, қан не лимфамен орган, тіндерге тарап, көпіршік тәрізді дернәсіл сатысына дейін дамиды.

Эхинококк әсерінен пайда болатын ауруды эхинококкоз деп атайды. Ауру қоздырғышы негізінен иттен, аздап қасқыр, шиебөрі, түлкіден тарайды. Итке ауырып өлген мал өлекесінен не ішек-қарын қалдықтарын жегенде жұғады. Адамға иттен жұғады. Адам ішегіне түскен эхинококк жұмыртқасы қан тамырына өтіп, одан қан арқылы бауырды, өкпені, т.б. ішкі органдарды зақымдайды. Адам эхинококкозбен ауырғанда әр түрлі белгілер байқалады. Мысалы, бауырды зақымдаса, адамның оң жақ бүйірі ауырып, әлсіздік, эхинококк өкпеге түссе, адам енгігіп, жөтеледі, түкірігінде қан пайда болады. Ауруды ауруханада емдейді.

Алдын алу шаралары: тазалық сақтау, қайнамаған су, сүт ішпеу және үй жануарлары мен құстарды жылда тексеріп тұру. Ауру таратушы иттерді бұл аурудан сақтандыру жолдары қиын емес. Ол үшін өлген малдардың етін, үйде сойылған малдардың құрт ұясы орналасқан ағза мүшелерін, өкпе, бауырларын ит, мысықтарға жегізбей терең шұңқырларға көміп немесе өртеп жіберген дұрыс. Асыранды иттерді аулада байлап ұстау, нәжістерін өртеп жіберу, жыл сайын мал дәрігерлеріне тексеріп тұру, паразитке қарсы дәрі беру арқылы құрттардан тазартып тұру керек.

Жаңақорған аудандық СЭББ.

ТЫРЫСҚАҚ

Тырысқақ-жедел ішек инфекциясы тобына жататын, аса қауіпті жұқпалы ауру. Тырысқақтың қоздырғышы-Холера вибрионы болып табылады.

Аурудың жұқпа көзі науқас адамдар және вибрион тасымалдаушылар, әсіресе іші өткен, құсқан науқастар қауіпті. Олар сыртқа тырысқақтың қоздырғышын бөліп шығарады.

Тырысқақтың қоздырғышы науқас адамның нәжісі, құсығы арқылы суға, тамаққа, киім-кешекке, ыдыс-аяққа, тұрмыстық заттарға түседі. Тырысқақ ауруының таралуына судың маңызы өте зор.

Тырысқақ қоздырғышымен ластанған суды ішкенде, шаруашылыққа пайдаланғанда немесе жеміс-жидектерді, көкөністерді жуып, шайған кезде адамға жұғады.

Әсіресе су арқылы жұққан кезде ауру бір мезгілде бұрқ етіп, халық арасында тез тарайды да топтық жағдайлардың тіркелуіне әкеледі.

Тырысқақтың қоздырғышымен ластанған тамақты жеген адамдар ауруға шалдығады. Қоздырғыштың азық-түлікке түсуіне вибрион тасымалдаушылар себеп болады. Тырысқақтың қоздырғышы өте жұқкыш келеді.

Ауруды шыбындар да таратуы мүмкін. Олар науқастың нәжісінен, құсығынан тырысқақ қоздырғышын дайын тамаққа, көкөніс, жемістерге тасымалдайды. Тырысқақтың вибрионы адамның аш ішегін зақымдайды, денені қатты улайды.

Бұл аталған қауіпті кеселдің инкубациялық кезеңі бірнеше сағаттан 5 күнге дейін, көбінесе 2-3 күнге созылады. Тырысқаққа тән нәрсе аурудың бірден жедел түрде, аяқ астынан басталуы.

Аурудың алғашқы белгісі іштің өтуі. Науқастың іші

ауырмайды, дерттік күшену болмайды, нәжісі сұйық, түсі лайлы ақ түсті келеді.

Сұйықтықта жүзген үлпекті көруге болады. Науқастың нәжісі күріштен жасалған қайнатпаға қатты ұқсас болады, іш өтуі жиілейді. Құсу үсті-

үстіне болады. Құсықта қайнатылған күріштің түріне ұқсайды. Бұл аурудың қауіптілігі сол денені тез арада сусыздандырып, ішкі мүшелер, жүрек, бүйрек, қан айналымының судың жетіспеушілігінен белгілі бір мүшенің қызметінің бұзылуына әкеліп соқтырады.

Ағзаның сусыздануы салдарынан кіші дәрет шықпай калып, бүйрек жұмысы тоқтап қалуы мүмкін. Тырысқақ ауруының белгілері байқалған жағдайда, өз бетінше үй жағдайында емделмей жергілікті дәрігерге қаралу қажет.

О.СӘРСЕМБАЙ,

Сырдария аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының бас маманы.

МЧС: СЕЙСМОСТАНЦИИ КАЗАХСТАНА ОСНАЩЕНЫ ОБОРУДОВАНИЕМ ТОЛЬКО НА 70%

В Казахстане работают 98 сейсмологических станций, но обеспеченность их современным оборудованием составляет лишь 70%. Почти треть сети еще не готова выполнять функции в полном объеме, что снижает эффективность мониторинга и системы раннего предупреждения, передает корреспондент агентства Kazinform. В Министерстве по чрезвычайным ситуациям сообщили, что в последние годы ведется модернизация сейсмостанций.

В течение последних 5 лет на постоянной основе проводятся работы по обновлению оборудования, расширению сети мониторинга и улучшению материально-технической базы Национального научного центра сейсмологических наблюдений и исследований (ННЦСНИ), - отмечают в ведомстве.

Сейсмологическая сеть является одним из ключевых инструментов обеспечения безопасности, особенно для южных регионов страны. Алматы и прилегающие территории относятся к числу наиболее сейсмоопасных зон Казахстана.

При этом, по данным МЧС, за последние 60 лет на территории Алматы и близлежащих регионов усиления

сейсмической активности не выявлено. Это значит, что частота и мощность землетрясений в регионе остались примерно на одном уровне, без тенденции к увеличению.

В министерстве подчеркнули, что анализ проводился с применением современных методов и физико-математических моделей. Это важная информация для жителей мегаполиса, однако, как отметили в ведомстве, риск землетрясений все равно существует.

- Было составлено экспертное заключение по результатам научной оценки среднесрочной сейсмической ситуации на территории Алматинского сейсмоопасного региона. Также проведен детальный анализ и обобщение экспериментальных материалов, с применением физико-математических моделей и методов, апробированных в мировой и отечественной практике и адаптированных к геолого-геофизическим и сейсмологическим условиям земной коры Алматинского сейсмоопасного региона, - сообщили в министерстве. Несмотря на стабильную ситуацию, в ведомстве отметили, что прогнозирование землетрясений с точностью по времени, месту и силе пока невозможно ни в Казахстане, ни в мире.

- Для широкомасштабного решения проблем сейсмической безопасности, МЧС РК совместно с заинтересованными государственными органами утвержден Комплексный план развития сейсмологической отрасли на 2024-2028 годы. Комплексным планом предусмотрено 52 мероприятия, по оценке сейсмического риска территорий страны и прогнозу ущерба от землетрясений, расширению сети мониторинга, улучшению материально-технической базы ННЦСНИ, - уточнили в ведомстве.

Отметим, в рамках поручения Главы государства внесены изменения в Закон «О гражданской защите», которые предоставляют МЧС РК полномочия по контролю вопросов предупреждения чрезвычайных ситуаций природного и техногенного характера в отношении центральных государственных и местных исполнительных органов.

По материалам М.Кужубаевой, inform.kz, Фото: А.Павский/Kazinform.

«KEDEN» АЖ ТІРКЕЛМЕГЕН ПЕСТИЦИДТЕРДІ ӘКЕЛУГЕ РҰҚСАТ БЕРУ ФУНКЦИОНАЛЫН ЕНГІЗЕДІ

«Keden» ақпараттық жүйесін кезең-кезеңімен енгізу жөніндегі жұмыстарды жалғастыру шеңберінде Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитеті Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігінің Агроөнеркәсіптік кешендегі мемлекеттік инспекция комитетімен бірлесіп Еуразиялық экономикалық комиссия алқасының шешімдеріне сәйкес тіркеу (ұсақ учаскелік және өндірістік) сынақтар және (немесе) ғылыми зерттеулер жүргізу үшін тіркелмеген өсімдіктерді қорғау құралдарының (пестицидтердің) үлгілерін әкелуге қорытынды (рұқсат беру құжаты) беруін (бұдан әрі - пестицидтерге қорытынды) жөніндегі функционалды пайдалануға енгізеді.

2025 жылғы 11 шілдеден бастап пестицидтерге қорытындысына өтініштерді беру және өңдеу «Keden» АЖ жүзеге асырылатын болады. Ағымдағы жылдың 10 шілдеден бастап сағат 18:30-да «Экспорттық-импорттық операциялар бойынша «Бірыңғай терезе» ақпараттық жүйесінде пестицидтерге қорытындысын алу өтініштерді қабылдау тоқтатылды.

Өтінішті толтыру тәртібі, сондай-ақ жүйеде тіркеу бойынша нұсқаулықтар порталдағы басты бетте орналастырылған <https://keden.kgd.gov.kz>, сондай-ақ жеке телеграм чаты жасалған <https://t.me/kedenkgdgvkz/60776> - өтініш берушілер үшін.

Өтініштердің мәртебесі туралы хабарламалар алу мүмкіндігі үшін қолданыстағы ұялы телефон нөмірлерін және электрондық пошта мекен-жайларын тіркеу кезінде көрсету қажеттілігіне назар аударамыз. Қосымша ақпарат пен кеңес алу үшін Қолдау қызметіне хабарласыңыз:

- +7 7172 73 55 19

- +7 705 956 53 89

- e-mail: keden_support@kgd.minfin.gov.kz.

- telegram арнасы: <https://t.me/kedenkgdgvkz>.

Қызылорда облысы бойынша Мемлекеттік кірістер Департаменті.

ИС «KEDEN» ВВОДИТ ФУНКЦИОНАЛ ПО ВЫДАЧЕ РАЗРЕШЕНИЯ НА ВВОЗ НЕЗАРЕГИСТРИРОВАННЫХ ПЕСТИЦИДОВ

В рамках продолжения работ по поэтапному внедрению информационной системы «Keden» Комитет государственных доходов Министерства финансов Республики Казахстан совместно с Комитетом государственной инспекции в агропромышленном комплексе Министерства сельского хозяйства Республики Казахстан вводит в эксплуатацию функционал по выдаче заключения (разрешительного документа) на ввоз образцов незарегистрированных средств защиты растений (пестицидов) для проведения регистрационных (мелко деляночных и производственных) испытаний и (или) научных исследований в соответствии с решениями Коллегии Евразийской экономической комиссии (далее - заключение на пестициды).

С 11 июля 2025 года подача и обработка заявлений на получение заключения на пестициды будет осуществляться в ИС «Keden». С 10 июля текущего года в 18:30 в информационной системе «Единое окно по экспортно-импортным операциям» прекращен прием заявлений на получение заключения на пестициды.

Инструкции по порядку заполнения заявления, а также по регистрации в системе размещены на главной странице на портале <https://keden.kgd.gov.kz>, а также в созданном отдельном телеграм чате <https://t.me/kedenkgdgvkz/60776> - для заявителей.

Обращаем внимание на необходимость указания при регистрации действующих номеров мобильных телефонов и адреса электронной почты для возможности получения уведомлений о статусах заявлений. Для получения дополнительной информации и консультаций, пожалуйста, обращайтесь в службу поддержки:

- +7 7172 73 55 19

- +7 705 956 53 89

- e-mail: keden_support@kgd.minfin.gov.kz.

- telegram-канал: <https://t.me/kedenkgdgvkz>.

Департамент государственных доходов по Кызылординской области.

"Чекті талап етіңіз, жүлдені ұтып алыңыз" акциясы қайтадан іске қосылды! Тек екі шарты бар: «Amian» қосымшасын және берілген күні 24 сағаттан аспайтын кез-келген фискалдық чекті қосымшаға жүктесеңіз болды, сіз науқанға қатысушы болып шыға келесіз! Күн сайын 5 мың теңгеден 10 мың теңгеге дейін ұтыс ойыны қарастырылған. Бұнымен қоса, тоқсанына бір мәрте Қазақстанның әр облысында қосымшаға жүктелген фискалдық чектер саны бойынша көшбасшы айқындалатын болады. Ол 100 мың теңге көлемінде сыйақы алады. Күн сайын чекті талап етіңіз және нақты ақшаны, нақты ақшаны ұтып алыңыз!

Қызылорда облысы бойынша Мемлекеттік кірістер Департаменті.

Акция "Требуи чек, выиграй приз" снова работает! Всего два условия: приложить «Amian» и любой фискальный чек с датой выдачи не более 24 часов загруженный в приложение и всё вы уже участник акции. Каждый день розыгрыш от 5 до 10 тысяч тенге. И это еще не всё, раз в квартал в каждой области Казахстана будет определен лидер по количеству фискальных чеков, загруженных в приложение. Он получит вознаграждение в размере 100 тысяч тенге. Требуи чек каждый день и выигрывай реальные деньги, реальные деньги!

Департамент государственных доходов по Кызылординской области.

ТАБИҒИ МОНОПОЛИЯЛАР СУБЪЕКТИЛЕРІН ҚАЙТА ҰЙЫМДАСТЫРУҒА ЖӘНЕ ТАРАТУҒА КЕЛІСІМ БЕРУ ТӘРТІБІ

Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2019 жылғы 13 тамыздағы № 73 бұйрығымен бекітілген Табиғи монополиялар субъектілерінің қызметін жүзеге асыру қағидаларының (бұдан әрі - Қағида) талаптарына сәйкес, «Аэронавигация, әуежайлар және байланыс саласындағы көрсетілетін қызметтерді қоспағанда, табиғи монополиялар субъектілерін қайта ұйымдастыруға және таратуға келісім беру» мемлекеттік көрсетілетін қызметін алу үшін көрсетілетін қызметті алушы «электрондық үкіметтің» www.egov.kz веб-порталы арқылы (бұдан әрі - Портал) көрсетілетін қызметті берушіге:

1) осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес 2-нысан бойынша уәкілетті органның келісуін алу туралы өтінішхат;

2) бірігу, қосылу, қайта құрылу кезінде - тапсыру актісінің электрондық көшірмесін;

3) бөлу, бөлініп шығу кезінде - бөлу балансының электрондық көшірмесін;

4) тарату кезінде - тарату балансының электрондық көшірмесін ұсынады.

Табиғи монополия субъектісінің жекелеген іс-қимылдарды жасау процесінің сипаттамасын, нысанын, мазмұны мен нәтижесін қамтитын мемлекеттік қызметтерді көрсетуге қойылатын негізгі талаптар тізбесі, сондай-ақ «Аэронавигация, әуежайлар және байланыс саласындағы көрсетілетін қызметтерді қоспағанда, табиғи монополиялар субъектілерін қайта ұйымдастыруға және таратуға келісім беру» мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді қоспағанда, табиғи монополиялар субъектілерін қайта ұйымдастыруға және таратуға келісім беру» мемлекеттік қызметін көрсетуге қойылатын негізгі талаптардың тізбесінде жазылған.

Жауапты құрылымдық бөлімше ұсынылған құжаттардың және мәліметтердің толықтығын тексереді, олар толық болмаған жағдайда 2 (екі) жұмыс күні ішінде өтінішті қабылдаудан бас тарту туралы хабарламаны көрсетілетін қызметті алушының порталдағы «жеке кабинетіне» жібереді, ұсынылған құжаттар толық болған жағдайда 3 (үш) жұмыс күні ішінде осы Қағидалардың 36-тармағына сәйкестігі тұрғысынан тексереді және аэронавигация, әуежайлар және байланыс саласындағы көрсетілетін қызметтерді қоспағанда, табиғи монополиялар субъектілерін «қайта ұйымдастыруға және» таратуға келісім беру туралы шешім қабылдайды.

Мемлекеттік қызмет көрсетуден бас тарту туралы алдын ала шешім қабылданған жағдайда жауапты құрылымдық бөлімше көрсетілетін қызметті алушының алдын ала шешім бойынша ұстанымын білдіру мүмкіндігі үшін мемлекеттік қызметті көрсетуден бас тарту туралы алдын ала шешімді қоса бере отырып, көрсетілетін қызметті алушының тыңдаудың өткізілетін уақыты мен орны (тәсілі) туралы үш жұмыс күнінен кешіктірмей хабарлар етеді.

Тыңдау рәсімі Қазақстан Республикасының Әкімшілік рәсімдік-процестік кодексіне сәйкес өткізіледі.

Мемлекеттік қызметті көрсету нәтижесі көрсетілетін қызметті беруші басшысының ЭЦҚ қойылған электрондық нысанда көрсетілетін қызметті алушының порталдағы «жеке кабинетіне» жіберіледі.

Көрсетілетін қызметті берушінің мемлекеттік қызметтер көрсету мәселелері бойынша шешімдеріне, әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) шағымды Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес көрсетілетін қызметті беруші, уәкілетті орган басшысының атына және мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органға беруге болады.

Көрсетілетін қызметті берушінің атына келіп түскен көрсетілетін қызметті алушының шағымы тіркелген күнінен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде қарауға жатады.

Мемлекеттік қызметтер көрсету сапасын бағалау және бақылау жөніндегі уәкілетті органның атына келіп түскен көрсетілетін қызметті алушының шағымы тіркелген күнінен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде қарауға жатады.

Шағым шешіміне, әрекетіне (әрекетсіздігіне) шағым жасалып отырған көрсетілетін қызметті берушіге беріледі.

Шешіміне, әрекетіне (әрекетсіздігіне) шағым жасалған көрсетілетін қызметті беруші шағым келіп түскен күннен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей оны және әкімшілік істі шағымды қарайтын органға жібереді.

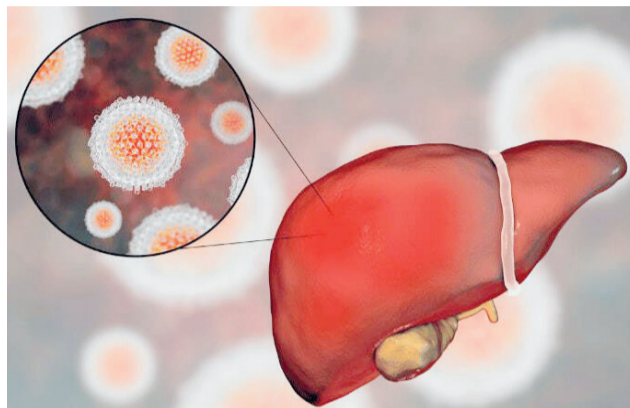
Бұл ретте шешіміне, әрекетіне (әрекетсіздігіне) шағым жасалған көрсетілетін қызметті беруші, егер ол 3 (үш) жұмыс күні ішінде шағымда көрсетілген талаптарды толық қанағаттандыратын шешім не өзге әкімшілік әрекет қабылдаса, шағымды қарайтын органға шағым жібермейді.

Егер Заңда өзгеше көзделмесе, шағым сотқа жүгінуге сотқа дейінгі тәртіппен шағым жасалғаннан кейін жол беріледі.

Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика Министрілігі Табиғи монополияларды реттеу Комитетінің Қызылорда облысы бойынша Департаменті.

ВИРУСТЫ ГЕПАТИТТЕРДІҢ АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫ ТУРАЛЫ

Вирустық гепатит - бауырды қабындыратын жұқпалы ауру. Бұл вирустар түрлі жолмен беріледі: А және Е гепатиті - вируспен ластанған азық-түлік пен су арқылы және тұрмыстық байланыс кезінде адамнан адамға жұғады. В және С гепатиті - қан арқылы, жыныстық қатынас кезінде және жүктілік кезінде анандан балаға жұғады. D гепатиті - жеке жұқпайды, ол тек В гепатитімен бірге дамиды.

ДДҰ жариялаған 2024 жылғы гепатит бойынша Жаһандық баяндамаға сәйкес, бұл аурудан зардап шеккендердің саны үнемі өсіп келеді. Гепатит туберкулезден кейінгі өлім саны бойынша жұқпалы аурулар арасында әлемде екінші орында тұр. Жыл сайын гепатит 1,3 миллион адамның өмірін қияды - бұл жұқпалы аурулар арасындағы өлімнің негізгі себебі болып табылатын туберкулезбен бірдей болып тұр.

Аталған барлық вирустар гепатитті тудырады, салдарынан

адамның тәбеті жоғалады, дене қызуы көтеріліп, тері сарғайып, шел пайда болуы мүмкін. В және С гепатиттері созылмалы түрге ауысып, бауыр циррозына (57% жағдайда) немесе бастапқы бауыр обырына (78% жағдайда) әкеп соғуы мүмкін. Республика бойынша жыл сайын жіті вирустық гепатиттің шамамен 1 мың жағдайы, созылмалы вирустық гепатиттің 5-6 мың жағдайы тіркеледі. Сырқаттану республиканың барлық өңірлерінде тіркелген.

Елімізде вирустық гепатиттердің алдын алу, диагностикалау және емдеу бойынша белсенді жұмыстар жүргізілуде: Ең алдымен, А және В гепатитіне қарсы егілу қажет. Сапалы таза су ішіп, көкөністер мен жеміс-жидектерді мұқият жуып, термиялық өңдеуден өткізу қажет. Осылайша В гепатитінен сақтануға болады. Микроскопиялық мөлшердегі қан ұстарарада, тіс щеткасында, тырнақ алатын қайшыда қалып кетуі мүмкін. Бұл заттарды басқалармен ортақ қолданбау керек. Стерильденбеген құралдармен пирсинг және татуировка жасатпаған жөн. Жыныстық қатынас кезінде сақтану шараларын қабылдау қажет. Халыққа вакцинация жүргізу арқылы А, В және Е гепатитінің алдын алуға болады. В және С гепатитімен күресте - донорлық қанды тексеру, стерильдік инъекциялық жабықтар және инфекциялық бақылау болғаны жөн.

Айта кетейік, жыл сайын, 28 шілдеде Дүниежүзілік гепатитпен күрес күні аталып өтеді. Бұл ұжымдық күш-жігердің маңыздылығын ескере отырып, денсаулыққа қауіп төндіретін өте ауыр ауруға қарсы күресу.

Алмагүл Шынбергенқызы ЖАҚСЫЛЫҚОВА,
Қызылорда қалалық санитариялық-эпидемиологиялық
бақылау Басқармасының эпидемиологиялық
бақылау бөлімінің бас маманы.

АУРУХАНАШІЛІК АУРУЛАРДЫҢ АЛДЫН АЛУ

Ауруханаішілік инфекция (немесе нозокомиальды, госпитальды) - дегеніміз бұл науқастың ауруханада емделуі барысында өз сырқатынан басқа сырқатты жұқтырып алуы. Көбінесе үш тәуліктен аса мерзімде дамыса немесе ауруханадан шыққан соңғы үш тәулік бойында байқалса бұл ауруханаішілік инфекция ретінде қарастырылады. Ауруханаішілік инфекциялар бүкіл әлемдегі денсаулық сақтаудың маңызды мәселелерінің бірі болып саналады. Сонымен қатар медициналық қызметкері жұмыс істеу барысында қандай да бір жұқпалы аурумен ауырып қалуы (кәсібіне байланысты) да АИІ-ға жатады. Науқас тек ауруханада ғана емес, басқа да емдеу мекемелерінде ем алу немесе тексерілу мақсатымен баруы кезінде ауруханаішілік инфекцияны жұқтырып алуы мүмкін.

АИІ-ның берілу жолдары мен факторлары:

- Ауа-тамшылы (аэрозольды);
- Сулы-алиментарлы
- Тұрмыстық-қатынастық
- Жарақаттан кейінгі инфекция

АИІ қазіргі кезде өсіп-дамуына мына факторлар әсер етеді:

Ірі ауруханалық комплекстердің құрылуы. Аурулардың бір-бірімен күнделікті және тығыз араласуы. Инфекцияны тудырушылардың күшті және жасанды жұғу механизмінің қалыптасуы. Бұл инвазивті емдеу мен диагностикалық процедураға байланысты. Емдеу мен диагностикада стерилизацияның ерекше әдістерін қажет ететін күрделі техниканы қолдану да өз әсерін тигізуде. Инфекциялық ауру туғызушылардың жұғу механизмінің белсенділігі. Әсіресе, емдеу орындарындағы аурулар мен дәрігерлердің тығыз араласуы кезінде тұрмысты- байланыс және ауа арқылы таралуы мүмкін. Стационарға әлі анықталмаған инфекциялық ауруларымен түскен адам инфекцияның негізгі көзі болып табылады. Антимикробтық препараттарды бақылаусыз қолдану, әр түрлі дәрілік заттарға, қоршаған ортаның қолайсыз факторларына бейімделген микроорганизмдердің қалыптасуына әкеліп

соғуы мүмкін. Халықтың қоршаған орта өзгерістеріне, өмір сүру шарттарына төзімділігі мен тұрақтылығының (иммунитеттің) төмендеуі де әсер етеді.

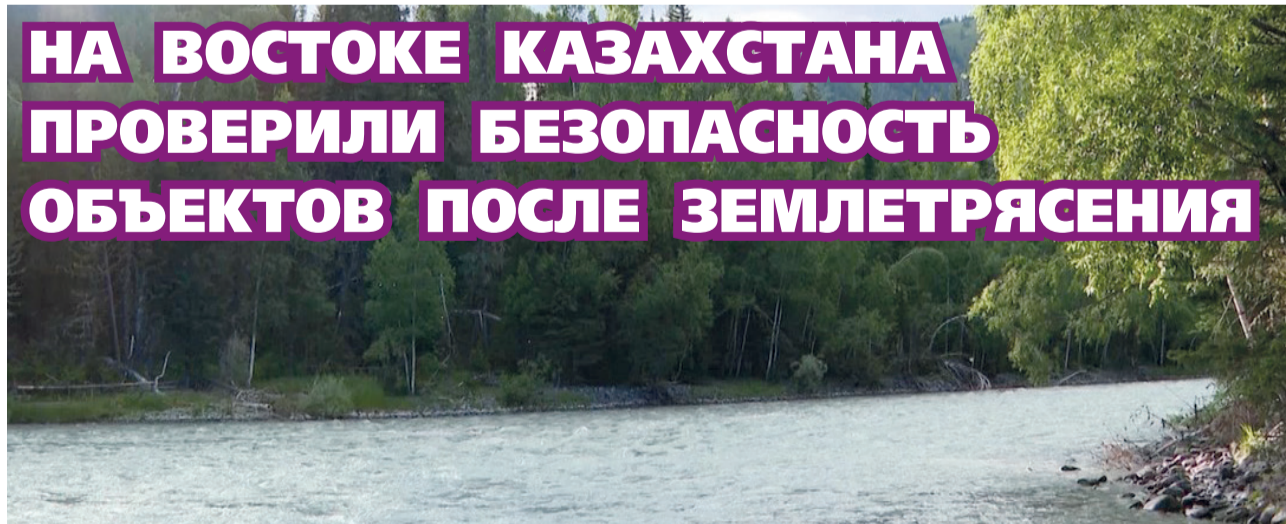
АИІ ауруларының денгейін төмендету профилактикасы келесі жолдармен іске асады:

- диспансерлік бақылау кезінде АИІ анықтау және тіркеу
- әртүрлі типті стационарларда қауіпті топтарды және қауіпті факторларды анықтау
- АИІ ауруларының эпидемиологиялық анализін жүргізу
- медициналық жұмысшылардың спецификалық профилактикасын жүргізу.

Медицина қызметкерлерін вакцинациялаудың инфекцияны алдын-алуда орны ерекше: мысалы гепатит В, қызылша, эпидемиялық паротит, қызамық, полиомиелит, іш сүзегі, КВИ сияқты сырқаттарға қарсы вакцинаны медицина қызметкерлері толықтай жоспарлы түрде алу керек

Мархаба Мирамбекқызы ЖАҚЫП,
Қазалы аудандық СЭББ бас маманы.

НА ВОСТОКЕ КАЗАХСТАНА ПРОВЕРИЛИ БЕЗОПАСНОСТЬ ОБЪЕКТОВ ПОСЛЕ ЗЕМЛЕТРЯСЕНИЯ

Специалистами ГУ «Казселезащита» МЧС проведен мониторинг по обследованию русел рек, гидротехнических сооружений, оползнеопасных и селеопасных участков, передает агентство Kazinform

Также проведен визуальный осмотр объектов жизнеобеспечения на предмет возможных повреждений.

По результатам осмотра повреждений не обнаружено, в настоящее время указанные объекты функционируют в штатном режиме.

Сведений о разрушениях и пострадавших не поступало. Обстановка стабильная.

Ранее сетью сейсмических станций ТОО «Национальный научный центр сейсмологических исследований и информации» МЧС РК зарегистрировано землетрясение в Восточном Казахстане и в области Абай.

По материалам Д.Жусупбековой,
inform.kz, фото: Н.Нигматуллина.

ТАҒАМ ӨНІМІНІҢ ҚАУІПСІЗДІГІНЕ ЖҮРГІЗІЛГЕН МОНИТОРИНГ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ ТУРАЛЫ

Қазақстан Республикасының 2020 жылғы 7 шілдедегі ХАЛЫҚ ДЕНСАУЛЫҒЫ ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ ЖҮЙЕСІ ТУРАЛЫ № 360-VI ҚРЗ Кодексінің 9-бабында Халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы мемлекеттік орган санитариялық-эпидемиологиялық мониторингті жүзеге асырады делінген.

Демек, біздің саламыздың басты міндеттерінің бірі ішкі сауда нарығы айналымындағы өнімдердің қауіпсіздігіне бақылау жүргізу болып табылады.

Өнім қауіпсіздігінің мониторингі дегеніміз - халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы саласындағы нормативтік-құқықтық актілердің талаптарына сәйкес келмейтін өнімді анықтауға, әкелудің, өндірудің, қолданудың және өткізудің алдын алуға және жолын кесуге бағытталған іс-шаралар жүйесі.

Осы мақсатта Басқарма мамандарымен сауда нысандарынан өнімдер сатып алынып, санитариялық-сараптама жүргізуге ҚР ДСМ СЭБК-нің «Ұлттық сараптама орталығы» ШЖҚ РМК Қызылорда облысы бойынша филиалының Қазалы аудандық бөлімшесіне тапсырылады.

Қазалы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасымен өнімдердің қауіпсіздігін мониторингілеу жыл сайынғы жоспар-кестеге сәйкес жүргізіліп отырады. Мониторинг жүргізу барысында тамақ өнімдері, тамақ емес өнімдер іріктеліп, сатып алынып, зерттеледі. Атап айтқанда ет, сүт, май, балық, құс өнімдері,

түрлі шырындар, кондитерлік өнімдер, алкогольді және алкогольсіз сусындар, табиғи минералды емдік-асханалық ауыз су, ұн және жарма өнімдері, нан, тоқаш өнімдері, жеміс және көкөніс өнімдері, балалар тағамы, балалар және жасөспірімдерге арналған өнімдер, парфюмерия және косметикалық өнімдер, жуу құралдары және жеке гигиена құралдары, басқа да өнім түрлерінен сынамалар алынады.

Жүргізілген санитариялық-эпидемиологиялық сараптама нәтижесімен дүкен егелері таныстырылып, аталған сәйкес емес өнімдерді жою туралы іс-шаралар қабылданады.

Дүкендерден өнімдерді сатып аларда ерекше мән беретін жағдайларды айтатын болсақ:

1. Тағамның атауына. 2. Тағам өнімінің құрамы. 3. Өнімнің құрамындағы заттар. 4. Салмағы мен көлемі. 5. Өнімнің дайындалған күні. 6. Жарамдылық мерзімі. 7. Сақталу шарттары. 8. Өндіруші туралы мәліметтер. 9. Қолданылуы бойынша нұсқамалар. 10. Тағам өнімінің құндылығы туралы ақпарат. 11. Құрамында ГМО бар немесе жоқ екендігі туралы мәлімет. 12. ЕАС белгісі, бұл белгі «Еуразиялық сәйкестік» дегенді білдіреді және тағам өнімдерінің таңбалануында мемлекеттік тілде ақпараттың болуы керек екенін естен шығармайық. Қауіпсіз өнімді таңдай білейік!

Жансая Ерболатқызы ЗИНЕЛАБДИН,
Қазалы аудандық санитариялық-эпидемиологиялық бақылау Басқармасының бас маманы.

5 САМЫХ НЕПРИЯТНЫХ ЗАПАХОВ В МИРЕ

Исследователи озвучили перечень из 5 самых неприятных ароматов на свете.

Сероводород

Таким запахом обладают тухлые яйца. Он весьма токсичен и влияет прежде всего на нервную систему, провоцируя головную боль, судороги и даже кому.

Дуриан

В состав этого удивительного фрукта входит 44 летучих соединения, которые при смешивании дают аромат сыра, гнили и сладости.

Раффлезия

Растение Раффлезия Арнольда при помощи запаха тухлого мяса привлекает насекомых-опылителей.

Сыр Вьё Булонь

За счет особого набора микроорганизмов и условий созревания аромат Вьё Булонь получается сильнейшим из всех сыров. Он источает запах навоза, тухлых овощей и сырости фермы.

Тамандуа

Муравьед тамандуа, согласно мнению экспертов, пахнет гораздо хуже скунса. Этот запах выделяется анальной железой млекопитающего в случае опасности, за что его прозвали «лесным вонючкой».

По материалам gismeteo.ru,
фото: © Shutterstock/FOTODOM, © ChatGPT 4o.

ҰЛТТЫҚ ҚОР - БАЛАЛАРҒА: 2025 ЖЫЛҒЫ 1 ШІЛДЕДЕГІ НЫСАНАЛЫ ЖИНАҚТАРДЫ ПАЙДАЛАНУ ҚОРЫТЫНДЫЛАРЫ

2025 жылғы 1 шілдедегі жағдай бойынша 2024 жылғы 1 ақпаннан бастап 14,86 млн АҚШ доллары сомасына 117 495 өтініш орындалды (өтініш берушілердің банктік шоттарына аудару үшін уәкілетті операторларға аударылды). Оның ішінде тұрғын үй жағдайын жақсарту мақсатында 9,20 млн АҚШ доллары сомасына 71 488 өтініш, білім беру ақысын төлеу үшін 5,66 млн АҚШ доллары сомасына 46 007 өтініш орындалды. Естеріңізге сала кетейік, нысаналы жинақтарды (НЖ) алушы барлық соманы немесе оның бір бөлігін пайдалануға құқылы, пайдаланылмаған қалдық нысаналы жинақтау шотында (НЖШ) қалады.

Тұрғын үйді жақсартуға арналған қаражатты пайдаланудың ең танымал қосалқы мақсаттары: одан әрі жинақтау үшін тұрғын үй құрылысы жинақтарындағы салымды толықтыру (9,00 млн АҚШ долларына 69 756 өтініш орындалды), тұрғын үй сатып алуға ипотекалық тұрғын үй қарызын алу үшін бастапқы жарнаны өңгізу - 66,52 мыңнан сәл асатын АҚШ долларына 551 өтініш, азаматтық-құқықтық мәмілелер бойынша меншікке тұрғын үй сатып алу (түпкілікті есеп айырысу) - 49,84 мың АҚШ долларына 436 өтініш.

Білім беру ақысын төлеу шеңберіндегі ең танымал қосалқы мақсаттар: Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан білім беру ұйымдарының білім беру қызметтеріне үлестермен (әрбір академиялық кезең немесе оқу жылы үшін) немесе толық көлемде бір мезгілде (бүкіл оқу мерзімі үшін) ақы төлеу (5,04 млн АҚШ долларына 40 517 өтініш орындалды), білім беруге жинақтау салымы туралы шарт бойынша білім беруге жинақтау салымын толықтыру (454,21 мың АҚШ долларына 4 040 өтініш орындалды), шетелдік білім беру ұйымдарының білім беру қызметтеріне үлестермен (әрбір академиялық кезең немесе оқу жылы үшін) немесе толық көлемде біржолғы (бүкіл оқу мерзімі үшін) ақы төлеуге (131,38 мыңнан астам АҚШ долларына 1 166 өтініш орындалды) төлем жасау. Нысаналы жинақтарды тұрғын үй жағдайларын жақсарту және (немесе) білім алуға ақы төлеу мақсатында төлеу туралы уәкілетті операторлар мен өңірлер бөлінісіндегі толық ақпаратпен enpf.kz сайтында танысуға болады.

Естеріңізге сала кетейік, "Ұлттық қор - балаларға" бағдарламасына сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының инвестициялық табысының 50% жылына бір рет 2006 жылы және одан кейін туған 18 жасқа толмаған Қазақстан Республикасының азаматтары арасында бөлінеді. 2023 жылы барлық НЖ алушыларына 100,52 АҚШ доллары, 2024 жылы 129,38 АҚШ доллары есептелді. 2006 жылы туғандарды қоспағанда, 2023 жылы Ұлттық қордан алғашқы қаражат алған балаларға биыл 3,04 АҚШ доллары мөлшерінде инвестициялық табыс есептелді. Нәтижесінде, 2006 жылы туған баланың нысаналы жинақтары 100,52 доллар, 2007 жылы туған баланыкі - 232,94 долларды құрайды.

Кәсілетке толған азаматтар БЖЗҚ-ның немесе электрондық үкіметтің интернет-ресурстарындағы жеке кабинеті арқылы өз НЖ-тарын дербес қадағалап отыруы тиіс, содан кейін уәкілетті операторға АҚШ долларында банктік шот ашу және тұрғын үй жағдайларын жақсарту және (немесе) білім беру ақысын төлеу үшін НЖ төлеуге онлайн-өтініш беру үшін жүгінуі тиіс.

kids.enpf.kz сайтында және БЖЗҚ/ЕНПФ YouTube-арнасында Бағдарламаның шарттарымен танысып, қажетті нұсқаулықтар алып, өзіңізді қызықтыратын сұрақтарыңызға жауап алуға болады. Сондай-ақ, «Ұлттық қор - балаларға» бағдарламасын іске асыру, бала кәсілетке толғанға дейін және одан кейінгі іс-қимыл алгоритмі туралы бейне нұсқаулықты БЖЗҚ/ЕНПФ YouTube-арнасында <https://www.youtube.com/watch?v=a9L8N4Q28OM> сілтемесі бойынша көруге болады.

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

Қызылорда облысы бойынша Мемлекеттік кірістер Департаменті 2025 жылғы 3 сәуір мен 31 желтоқсан аралығында "Чекті талап ет - жүлдені ұтып ал!" республикалық акциясы өтіп жатқандығын хабарлайды, онда әрбір азамат ақшалай және басқа да бағалы сыйлықтардың иегері болуға мүмкіндік алады. Сондай-ақ, 2025 жылдың 1 мамырынан 31 желтоқсанына дейін "Бәйге" акциясы басталды, оның қорытындысы бойынша облыстың ең белсенді қатысушысы тоқсан сайын 100 мың теңге ала алады. Акцияларға қатысу үшін Appstore немесе Playmarket-тен "Amian" тегін мобильді қосымшасын жүктеп алып, тауарлар мен қызметтер үшін фискалдық чектерді тіркеу қажет. Қатысыңыз және пайдамен жеңіңіз!

Қызылорда облысы бойынша Мемлекеттік кірістер Департаменті.

Департамент государственных доходов по Кызылординской области сообщает, что с 3 апреля по 31 декабря 2025 года проводится республиканская акция «Требуй чек - выиграй приз!», где каждый гражданин получает шанс стать обладателем денежных и других ценных призов. А также, с 1 мая по 31 декабря 2025 года стартовала акция «Бәйге», по итогам которой самый активный участник области может получить 100 тысяч тенге ежеквартально. Для участия в акциях необходимо скачать бесплатное мобильное приложение «Amian» из Appstore или Playmarket и зарегистрировать в нем фискальные чеки за товары и услуги. Участвуйте и выигрывайте с пользой!

Департамент государственных доходов по Кызылординской области.

ХАБАРЛАНДЫРУЛАР • ОБЪЯВЛЕНИЯ

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ЛИКВИДАЦИИ ЮРИДИЧЕСКОГО ЛИЦА

Товарищество с ограниченной ответственностью «ОРДА УТИЛЬ»

БИН: 170940021414

КАТО: 431010000

Юридический адрес: Республика Казахстан, Кызылординская область, г. Кызылорда, ул. Жетиколь, здание 30, корпус 56, блок А, помещение 56А, почтовый индекс: 120009

Сообщает о принятии решения о добровольной ликвидации в соответствии с законодательством Республики Казахстан.

Руководитель: Кулунов Бауыржан Советович

В соответствии с пунктом 1 статьи 50 Гражданского кодекса Республики Казахстан и пунктом 4 статьи 49 Закона Республики Казахстан «О государственной регистрации юридических лиц и учета объектов предпринимательства», кредиторы могут предъявить свои требования в течение двух месяцев со дня публикации настоящего объявления.

Источник регистрации: stat.gov.kz

КОР» Мұнай компаниясы» АҚ «Бастау» кен орнының №2 учаскесінде ұңғымаларды консервациядан шығару және қалпына келтіру жұмыстарына арналған техникалық жоба (05 маусым 2025 жылғы №25-160/Б келісімшарт) және қоршаған ортаға әсерді алдын ала бағалау (ҚОӘБ және іс-шаралар жоспары) материалдары бойынша ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізілетінін хабарлайды.

Қоғамдық тыңдаулар 04.09.2025 жыл сағат 11:00-де мына мекенжайда өтеді: Кызылорда облысы, Сырдария ауданы, Теренөзек ауылдық округі, Теренөзек ауылы, Қонаев көшесі, 8-үй.

Әсер ету аймағы: Географиялық координаттар (тау-кен қазу аумағы): №1 учаске: 45°55'1,00"СЕ, 65°45'56,00"ШБ, 45°54'47,00"СЕ, 65°46'32,00"ШБ. ZOOM бейнеконференциясы арқылы онлайн қосылу үшін келесі сілтеме бойынша өтіңіз: <https://us04web.zoom.us/j/4956166428?pwd=PCcCrwZADCKXOPi04rW7ao0BCARZa.1>

Конференция идентификаторы: 495 616 6428 Күпия сөз: 1234567

Бастамашысы: «КОР» Мұнай компаниясы» АҚ адрес: 120008, Кызылорда облысы, Кызылорда қ., Абай даңғылы, 58

Тел.: 8 (7242) 231300 E-mail: info@kor.kz БСН: 991140000357

Жобалық құжаттаманы әзірлеуші: «ViridiNavitas» ЖШС, Астана қ., Нұра ауданы, Төле би көшесі, 51-үй, 100-пәтер

БСН: 090640007014, Тел.: 8 702 419 0246

Бейнеконференцияға қосылу мәселелері бойынша мына телефонға хабарласуға болады: 8 702 419 0246

Жоба бойынша құжаттама ҰБД сайтында (ndbecology.gov.kz) және жергілікті атқарушы органның ресми интернет-ресурсында жарияланған: <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat?lang=ru>

Жергілікті атқарушы органның электрондық және пошта мекенжайы: «Кызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу Басқармасы» КММ, 120003, Кызылорда облысы, Кызылорда қ., С. Бейбарыс көшесі, 1-үй, e-mail: prd@korda.gov.kz, тел.: 8 (7242) 60-53-62, 60-53-69.

Ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар басталғанға дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей prd@korda.gov.kz электрондық поштасына және ҰБД сайтында жолдануы кажет: ndbecology.gov.kz

АО «Нефтяная компания «КОР» уведомляет о проведении общественных слушаний в форме открытого собрания «Технического проекта на проведение работ по расконсервации и восстановлению скважин на участке №2 месторождения «Бастау» (договор №25-160/Б от 5 июня 2025 года) с материалами экологической оценки (РООС и ППМ)».

Общественные слушания состоятся: 04.09.2025 год в 11:00 часов по адресу: Кызылординская область, Сырдарьинский район, Теренозекский с.о., с.Теренозек, ул.Конаева 8. Территория воздействия: Координаты горного отвода: Участок №1 1)45°55'1,00"СШ, 65°45'56,00"ВД, 2)45°54'47,00"СШ, 65°46'32,00"ВД.

Для подключения онлайн посредством видеоконференции-связи на платформе ZOOM необходимо перейти по ссылке: <https://us04web.zoom.us/j/4956166428?pwd=PCcCrwZADCKXOPi04rW7ao0BCARZa.1>

Идентификатор конференции: 495 616 6428 Код доступа: 1234567

Инициатор: АО «Нефтяная компания «КОР», Адрес: 120008, Кызылординская область, г. Кызылорда, проспект Абая, 58; тел: 8 (7242) 231300; e-mail: info@kor.kz; БИН 991140000357.

Разработчик проектной документации: ТОО «ViridiNavitas», г.Астана, Район Нұра, УлицаТөле Би, Дом 51,кв.100, БИН 090640007014, тел.: 87024190246

По вопросам подключения к конференции обращаться по телефону 87024190246

Документация по проекту размещена на сайте НБД (ndbecology.gov.kz) и на официальном интернет-ресурсе местного исполнительного органа <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat?lang=ru>.

Электронный адрес и почтовый адрес местного исполнительного органа: КГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования по Кызылординской области»: 120003, Кызылординская область, г. Кызылорда, ул. С. Бейбарыса, № 1, e-mail: prd@korda.gov.kz, тел.: 87242605362, 605369.

Замечания и предложения принимаются не позднее 3 рабочих дней до начала слушаний по электронному адресу: prd@korda.gov.kz и на сайте НБД (ndbecology.gov.kz).

«Туран-Барлау» ЖШС «Майкыз» кен орнында терендігі 2200 (+/-250) м болатын барлау ұңғымасын бұрғылауға арналған жеке техникалық жоба және оған қоса берілген экологиялық бағалау материалдары (ҚОӘБ және іс-шаралар жоспары) бойынша ашық жиналыс түрінде қоғамдық тыңдаулар өткізілетінін хабарлайды.

Қоғамдық тыңдаулар 04.09.2025 жыл сағат 12:00-де мына мекенжайда өтеді: Кызылорда облысы, Сырдария ауданы, Теренөзек ауылдық округі, Теренөзек ауылы, Қонаев көшесі, 8-үй.

Географиялық координаттары (бұрыштық нүктелер): №1 учаске: 46°15'25" СЕ, 65°50'00" ШБ. №2 нүкте: 46°20'00" СЕ, 65°50'00" ШБ. ZOOM бейнеконференциясы арқылы онлайн қосылу үшін келесі сілтеме бойынша өтіңіз: <https://us04web.zoom.us/j/4956166428?pwd=PCcCrwZADCKXOPi04rW7ao0BCARZa.1>

Конференция идентификаторы: 495 616 6428 Күпия сөз: 1234567

Бастамашысы: «Туран-Барлау» ЖШС, мекенжайы: 120014, Қазақстан Республикасы, Кызылорда облысы, Кызылорда қаласы, Төле би көшесі, 29А үй. БСН: 010540001631E-mail: TURAN.BARLAU@MAIL.RU. Телефон: 8 (7242) 23-02-44

Жобаны әзірлеуші: «БМ Продакшн» ЖШС, мекенжайы: Астана қаласы, Сарыарқа ауданы, Республика даңғылы, 78-үй, 40-пәтер БСН: 130440012251 E-mail: gul_shat_k@mail.ru Тел.: 8 702 419 0246. Бейнеконференцияға қосылу бойынша сұрақтар туындаған жағдайда келесі телефон нөміріне хабарласуға болады: 8 702 419 0246

Жоба құжаттамасы НБД сайтында (ndbecology.gov.kz) және жергілікті атқарушы органның ресми интернет-ресурсында жарияланған: <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat?lang=ru>

Жергілікті атқарушы органның электрондық және пошта мекенжайы: Кызылорда облысының табиғи ресурстар және табиғат пайдалануды реттеу Басқармасы мекенжайы: 120003, Кызылорда облысы, Кызылорда қаласы, С. Бейбарыс көшесі, 1-үй e-mail: prd@korda.gov.kz, телефон: 8 (7242) 60-53-62, 60-53-69.

Ескертулер мен ұсыныстар қоғамдық тыңдаулар басталғанға дейін 3 жұмыс күнінен кешіктірмей prd@korda.gov.kz электрондық поштасына және НБД сайтында жолдануы кажет: ndbecology.gov.kz

ТОО «Туран-Барлау» уведомляет о проведении общественных слушаний в форме открытого собрания «Индивидуальный технический проект на бурение разведочной скважины с глубиной 2200 (+/-250) м на месторождении «Майкыз» с материалами экологической оценки (РООС и ППМ)».

Общественные слушания состоятся: 04.09.2025 год в 12:00 часов по адресу: Кызылординская область, Сырдарьинский район, Теренозекский с.о., с.Теренозек, ул.Конаева, 8. Географические координаты угловых точек: Участок №1: 46°15'25"СШ, 65°50'00"ВД, 2)46°20'00"СШ, 65°50'00"ВД. Участок №2: 45°50'00"СШ, 65°46'15"ВД.

Для подключения онлайн посредством видеоконференции-связи на платформе ZOOM необходимо перейти по ссылке: <https://us04web.zoom.us/j/4956166428?pwd=PCcCrwZADCKXOPi04rW7ao0BCARZa.1>

Идентификатор конференции: 495 616 6428 Код доступа: 1234567

Инициатор: ТОО «Туран-Барлау», 120014, РК, Кызылординская область, г.Кызылорда, улица Төле би, здание № 29А, БИН 010540001631, e-mail: TURAN.BARLAU@MAIL.RU, тел.:8 (7242) 23-02-44

Разработчик проекта: ТОО «БМ Продакшн», расположенный по адресу: г Астана, район Сарыарқа, пр.Республика, д.78, кв.40, БИН 130440012251, электронная почта: gul_shat_k@mail.ru тел.: 87024190246.

По вопросам подключения к конференции обращаться по телефону 87024190246

Документация по проекту размещена на сайте НБД (ndbecology.gov.kz) и на официальном Интернет-ресурсе местного исполнительного органа <https://www.gov.kz/memleket/entities/kyzylorda-tabigat?lang=ru>.

Электронный адрес и почтовый адрес местного исполнительного органа: КГУ «Управление природных ресурсов и регулирования природопользования по Кызылординской области»: 120003, Кызылординская область, г. Кызылорда, ул. С. Бейбарыса, № 1, e-mail: prd@korda.gov.kz, тел.: 87242605362, 605369.

Замечания и предложения принимаются не позднее 3 рабочих дней до начала слушаний по электронному адресу: prd@korda.gov.kz и на сайте НБД (ndbecology.gov.kz).

ЭКОСИСТЕМЫ ТЕРЯЮТ БОЛЬШЕ АЗОТА, ЧЕМ ПРЕДПОЛАГАЛОСЬ

Новое исследование под руководством Карлы Рейс Эли из Университета штата Орегон показало: экосистемы Земли получают меньше азота, чем считалось ранее. Это связано с тем, что предыдущие оценки базировались в основном на участках с высокой плотностью азотфиксирующих организмов, что искажало картину в масштабах планеты.

Хотя азот составляет более 75 % атмосферы, в своей газообразной форме он недоступен для большинства живых существ. Азотфиксирующие бактерии преобразуют его в аммиак - форму, которую могут усваивать растения. Азот критически важен для синтеза белков и хлорофилла, а значит - для фотосинтеза и накопления углерода.

Однако новая модель показала: дикие экосистемы способны поглощать меньше углекислого газа, чем ожидалось. Это значит, что их роль в замедлении изменения климата может быть переоценена.

На фоне этого сельское хозяйство всё активнее применяет бобовые культуры для обогащения почвы азотом. Но и здесь есть обратная сторона: избыток азота способен вызывать эвтрофикацию водоёмов и нарушать природный баланс.

По материалам gismeteo.ru, фото: © Shutterstock/FOTODOM.

УЧЁНЫЕ НАУЧИЛИСЬ ДЕЛАТЬ ПЛАСТИК ИЗ ПИЩЕВЫХ ОТХОДОВ

Одни только США ежегодно производят колоссальный объём пищевых отходов - от 30 до 40 % продуктов питания в стране выбрасываются, оказываясь на свалках, где выделяют метан и углекислый газ. Одновременно мир сталкивается с другой серьёзной проблемой - загрязнением окружающей среды пластиком, распадающимся на микропластишки.

Учёные из Университета Бингемтона (Государственный университет Нью-Йорка) предложили решение, способное одновременно сократить объём отходов и снизить пластиковый след. Они разработали технологию переработки пищевых остатков в биоразлагаемый пластик.

Под руководством аспиранта Тяньчжэна Лю и профессора Ша Цзиня команда использовала метод ферментации, чтобы превратить отходы в молочную кислоту - источник углерода. Затем в смесь добавляли сульфат аммония как источник азота, обеспечивая питательную среду для бактерий *Cupriavidus necator*. Эти микроорганизмы накапливают углерод в виде полигидроксиалканоата (ПГА) - полимера, подходящего для производства биоразлагаемых упаковок и плёнок.

По материалам gismeteo.ru, фото: © Shutterstock/FOTODOM.

ЦИФРОВАЯ КАРТА С ДЕФЕКТАМИ ДОРОГ ПОЯВИТСЯ В КАЗАХСТАНЕ

Цифровую карту с данными о дефектах казахстанских дорог презентовал КазАвтоЖол, передает агентство Kazinform со ссылкой на Jibek Joly. К примеру, такая информация как частота ДТП на определенных участках, размер ям и даже количество снега зимой - все это аккумулируется в одном ресурсе. Это позволяет специалистам анализировать проблемы и устранять их преждевременно. За семь месяцев работы цифровой карты в тестовом режиме удалось сократить расходы на строительные материалы.

Пока данные собирают специалисты и загружают в систему сами, но планируется этот процесс автоматизировать полностью за счет искусственного интеллекта.

Ранее люди выезжали комиссионно измерять. Объем дефектов, например, могут быть не точными, когда человеческий фактор присутствует. Первое это то, что исключается человеческий фактор. Точный объем дефектов. Если раньше расход материалов, допустим, требуется 1000 квадратных метров, сейчас благодаря этому, возможно, требуется на 800 квадратных метров. Тем самым снижение затрат, проведение оперативных мер и точечная ликвидация дефектов, - прокомментировал заместитель председателя правления НК «КазАвтоЖол» Сырым Хамзин.

По материалам Н.Мосуновой, inform.kz, фото: freepik.

ТУБЕРКУЛЕЗДІ ТӨМЕНДЕТУГЕ ЖҰМЫЛА ЖҰМЫС ЖАСАЙЫҚ!

Туберкулез - ертеден белгілі жұқпалы ауру, оны көзге көрінбейтін туберкулез немесе Кох таяқшалары таратады. Туберкулез коздырғыштары қараңғы лас, күн сәулесі аз түсетін, желдетілмеген ортада ұзақ уақыт тіршілік ете алады. Туберкулез таяқшасы ауру адамның құрғақ қақырығында 10 айға дейін, топырақта 1 жылға дейін, лас-қоқыста 2 жылға дейін, науқас адамның залалсыздандырылмаған, жуылмаған киімінде, науқастың бөлмесіндегі

еденде, керуette, тұрмыстық заттарда тіпті 1 жылға дейін сақталуы мүмкін.

Аурудың тарату көзі болып, туберкулездің жұқпалы түрімен ауыратын науқас және ауру малдың өнімдері (сүт, ет т.б.) болуы мүмкін.

Науқас жөтелгенде, қақырғанда, түшкіргенде, сөйлегенде қақырық тамшылары ауаға таралып, ауада 30-60 минут тіршілік ете алады. Бір тамшы қақырықта 1 миллиардқа жуық туберкулез таяқшалары болады. Науқас адамның қақырығы жерге, еденге түскеннен кейін кеуіп, шаң-тозаңға араласып, ауаға көтеріліп, ол тыныс жолдары арқылы сау адамның өкпесіне түсіп, оны туберкулез ауруына шалдықтыруы мүмкін. Туберкулез ауруының қауіптілігі де ауа арқылы таралуында болып отыр.

Өкінішке орай, туберкулездің жұқпалы (созылмалы) түрімен ауыратын жекелеген науқастар қарапайым тазалық қағидаларын сақтамай, уақытында дәрігерге қаралмай, емделмей, денсаулығына немқұрайлылық таныту салдарынан, жұқпалы аурудың сау адамдарға кең таралуына ықпал ету мүмкіндігін туғызады.

Сонымен қатар, отбасында туберкулездің созылмалы түрімен ауыратын науқастары бар адамдарға жұқтыру қаупі өте жоғары. Сондықтан байланыста болған адамдар үнемі медициналық бақылауда болып, 6 ай сайын тиісті тексерулерден өтулері тиіс, әсіресе жүкті әйелдер мен балалар және жасөспірімдер. Бұндай отбасында ауруды қажетінше оқшауланып, ауру адамның жеке заттары, ыдыс-аяғы, жатын бөлмесінің бөлек болуы маңызды. Бөлме ауасы күніне 30-40 минуттан желдетіліп, бөлмесіне тікелей күн түсетін бетте орналасу мүмкіндігін сақтау қажет.

Осындай қарапайым ережелерді мүмкіндігінше сақтаған жағдайда, байланыстан жұқтыру қаупі азаяды.

Жұмыс, оқу және көпшілік жиналатын орындарда (автобуста, аудиторияларда, мешіттерде, той-томалақта) ауаны желдету, хлор заттары қосылған ерітінділермен ылғалды жуу жұмыстарының күшейтілгені жөн.

Туберкулез дерті әлеуметтік жағдаймен тығыз байланысты. Жұмыссыздықты азайту, халықтың әл-ауқатын жақсарту, жағдайы төмен отбасыларға әлеуметтік көмек көрсету, туберкулездің созылмалы түрімен ауыратын үй беруді қажет ететін науқастарды тұрғын үймен қамтамасыз ету, мектептер мен балабақшаларда балалардың ұтымды тамақтануын жолға қою- туберкулез дертінің еселеп азаюының бірден-бір кепілі.

Сондықтан ел болып туберкулез дертімен күресу, оны түбірімен жою шараларына жұмылып жұмыс жасаған жағдайда ғана туберкулезді төмендетуге болады.

А. ЖАҚСЫЛЫҚОВА,
Қызылорда қалалық санитариялық
эпидемиологиялық бақылау
Басқармасының бас маманы.

ВОЗРОЖДЕНИЕ ЛЕГЕНДАРНОГО АПОРТА: В КАЗАХСТАНЕ ЗАЛОЖАТ 110 ГА САДОВ

По поручению министра сельского хозяйства Айдарбека Сапарова проведен мониторинг реализации дорожной карты «Возрождение сорта яблони «Апорт» на 2025–2028 годы», передает агентство Kazinform со ссылкой на пресс-службу Министерства сельского хозяйства.

Системная работа в данном направлении начата в 2024 году в соответствии с поручением Главы государства и направлена на восстановление уникального культурного наследия и символа - сорта яблони «Апорт».

При активной поддержке государственного фонда «Астана 20» Управления делами Президента РК проводится работа по выращиванию качественного посадочного материала, который станет основой для закладки будущих садов с сортом «Апорт».

Стоит отметить, что в 2024 году собраны семена дикой яблони Сиверса в горных районах Жунгарского Алатау, проведен посев семян и создан питомник сеянцев, в феврале 2025 года проведена зимняя окулировка на площади 10 га для подготовки качественных саженцев.

Рабочую поездку представителей министерства в Алматинскую область завершило совещание под председательством вице-министра сельского хозяйства Азата Султанова. В нем приняли участие представители профильных структур и научного сообщества.

Был заслушан отчет руководителя регионального

филиала «Талгар» Казахского научно-исследовательского института плодовоовощеводства, рассмотрены проблемные вопросы, сдерживающие реализацию проекта, определены конкретные пути их решения и даны поручения соответствующим структурам. Отметим, что до конца 2027 года будет заложено 110 га садов.

Кроме того, реализуются мероприятия по масштабной популяризации «Апорта» как национального бренда. В частности в сентябре т.г. на базе помологического сада КазНИИПО планируется проведение «Дня сада».

МСХ продолжит всестороннюю координацию мероприятий в рамках реализации Дорожной карты, обеспечивая преемственность, научную основу и устойчивое развитие проекта по возрождению «Апорта».

Напомним, что осенью 2023 года алматинский апорт был официально признан казахстанским брендом. В начале 2024 года в Риме в ходе встречи с генеральным директором Продовольственной и сельскохозяйственной организации ООН Цюй Дунъюем Президент Касым-Жомарт Токаев представил алматинский апорт. А в ноябре 2024 года в Правительстве презентовали программу возрождения казахстанского сорта яблони.

По материалам Ж.Мухамедияровой,
inform.kz, фото: Минсельхоз РК.

БЖЗҚ ҚЫЗМЕТТЕРІ: ЖЕҢІЛ ЖӘНЕ ҰТҚЫР

БЖЗҚ зейнетақы жүйесіне қатысты түсіндірме жұмыстарын ұдайы жүргізіп келсе де, сауалдар азаяр емес. Жарналардың қандай түрлері бар? Жұмыс беруші оларды қалай, ең бастысы, қаншалықты аударып жатыр? Зейнетақы қалай тағайындалады? Тізе берсек шегі жоқ. Ірі қалалар мен облыс орталықтарының тұрғындары бұл сұрақтардың жауабын БЖЗҚ кеңсесіне барып, кәсіби мамандармен тікелей жүздесе отырып ала алады. Ал шалғай ауыл-аймақтардағы отандастарымыздың сұранысын қалай қанағаттандыруға болады? Олқылықтың орнын толтыру мақсатында Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры жылжымалы «Мобильді кеңсе» іске қосты.

«Мобильді кеңсе» деген не?

Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры «Мобильді кеңсе» жобасын 2018 жылы қолға алды. Бұл - көлікке орналастырылған шағын кеңсе. БЖЗҚ мамандары ноутбук, жоғары жылдамдықты интернет, принтер, Қор базасы сияқты түрлі қажет құрылғымен жабдықталған шағын автобуспен елді мекендерді аралап, тұрғындарға арнайы қызмет көрсетеді.

Қандай қызметтер ұсынылады?

«Мобильді кеңсенің» облыс, аудан орталықтарында орын тепкен БЖЗҚ-ның кәдімгі бөлімшелерінен ешқандай айырмашылығы жоқ. Дәл сол кеңселерде көрсетілетін қызметтердің барлығын ұсынады:

- Зейнетақы, инвестиция портфеліне қатысты кеңестер береді;
- Жеке кабинет арқылы электрондық қызмет алуға көмектеседі;
- Жеке деректерді өңдеп немесе өзгерту мүмкіндігі бар;
- Қажет құжаттарды, анықтамаларды шығарып алу және басқа да қызмет түрлері көрсетіледі.

«Мобильді кеңсе» қызметі алыс аудандар мен Қор бөлімшесі жоқ аймақ тұрғындары, әсіресе, қалаға баруға уақыт таппай жүрген немесе мүмкіндігі шектеулі адамдар, интернеті жоқ немесе оны қолдануда қиындық көретін адамдар үшін өте ыңғайлы.

Қай ауыл-аймаққа барады?

«Мобильді кеңсенің» әр сапары алдын ала жоспарланады. Қай күні, қай ауылға баратыны жергілікті әкімдікпен келісіліп, тұрғындарға алдын ала хабарланады. Кеңсе таңғы 09.00-ден кешкі 18.00-ге дейін жұмыс істейді. Бұл ауыл тұрғындарына ыңғайлы болса, БЖЗҚ мамандары үшін әр адаммен тікелей байланыс орнатудың таптырмас жолы.

«Мобильді кеңсе» еліміздің 13 өңірінде жұмыс істейді: Ақмола, Ақтөбе, Жетісу, Атырау, Шығыс Қазақстан, Жамбыл, Батыс Қазақстан, Қарағанды, Қостанай, Қызылорда, Солтүстік Қазақстан, Павлодар, Түркістан облыстары.

«Мобильді кеңсе» жобасы қаншалық тиімді?

«Мобильді кеңсе» жобасы іске қосылған 6 жылдан астам уақыт ішінде БЖЗҚ мамандары 5100 елді мекенге барып, 616 000 адамға қызмет көрсетіп үлгерді. Қор қызметіне, зейнетақы жүйесіне қатысты 213 000 ақпараттық таныстырылым өткізілді. Оған 5,3 миллион адам қатысты.

2024 жылы Қызылорда облысы бойынша 78 елді мекенде 42 605 адам БЖЗҚ-ның 1 776 жылжымалы таныстырылымдарына қатысты.

«Мобильді кеңсе» жобасы - жай ғана жүйе емес, «БЖЗҚ» АҚ миссиясының бір бөлігі. Осылайша Қазақстанның әрбір тұрғыны үшін ашық, сапалы әрі қолжетімді зейнетақы жүйесін қалыптастыруға тырысамыз. Қай жерде тұратыныңызға қарамастан, өзіңізге қажет қызметті кәсіби түрде алғаныңызды қалаймыз», - дейді Бірыңғай жинақтаушы зейнетақы қоры мамандары.

Айта кету керек, зейнетақыға қатысты кеңес, көкейіңізде жүрген сұраққа жауап алу үшін БЖЗҚ кеңсесіне барудың немесе «Мобильді кеңсе» көлігін күтудің қажеті жоқ. Қор мамандарына қашықтан да хабарласуға мүмкіндік бар. Ол үшін мына әдістердің бірін қолдануға болады:

- 1418 нөмірі - Қазақстан бойынша тегін байланыс желісі;
- enpf.kz сайты арқылы электронды өтініш жазу;
- WhatsApp, Telegram, Facebook, Viber, ВКонтакте мессенджерлері арқылы;
- Онлайн чат (enpf.kz);
- YouTube, Instagram, Facebook, X(Twitter), ВКонтакте, Одноклассники арқылы.

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

В КАЗАХСТАНЕ ЗАПУСТЯТ 63 ПРОЕКТА ПО ПЕРЕРАБОТКЕ ТБО

В Казахстане запустят 63 проекта по переработке и сортировке твёрдых бытовых отходов, передает «24KZ». Часть из них уже профинансировали почти на 52,5 млрд тенге. Еще 23 проекта находятся на финальной стадии экспертизы. На их реализацию направят свыше 100 млрд. Это позволит увеличить ежегодные мощности переработки на 1 млн тонн, сообщил вице-министр экологии и природных ресурсов Мансур Ошурбаев отчитавшись об итогах реализации инициативы «Таза Қазақстан».

Мансур Ошурбаев, вице-министр экологии и природных ресурсов РК:

- На сегодняшний день у нас образуется более 4,5 млн тонн отходов. По итогам 2024 года сортировка составляет 25,8%. У нас есть проблема мощностей мусорных полигонов. Соответственно, это позволит снизить размещение отходов на полигонах, плюс отделение сырья для дальнейшей переработки. 63 проекта есть. По каждому ведется огромный, самый глубокий анализ, чтобы это были правильные экологические проекты. Средства есть, они выделены через Фонд развития промышленности. Однозначно они все повлияют на процент и уровень переработки.

По материалам www.24.kz,
фото из открытых источников.

ЭКОЖАҒАЛЫҚТАР

ЭКОНОВОСТИ

СИБИРСКАЯ ЕЛЬ БУДЕТ ОЧИЩАТЬ ВОДУ ОТ ТЯЖЕЛЫХ МЕТАЛЛОВ

Специалисты Красноярского научного центра Сибирского отделения РАН разработали экологичный сорбент из отходов деревообработки, который способен удалять из воды тяжелые металлы. Об этом сообщили в пресс-службе федерального исследовательского центра «Красноярский научный центр СО РАН». Новинка может стать основой для производства безопасных фильтров и других адсорбентов.

По словам ученых, рост промышленной активности приводит к накоплению свинца, кадмия, меди и железа в почвах и водоемах. Эти элементы даже в малых концентрациях токсичны, замедляют рост растений и могут проникать в пищевые цепи, представляя угрозу для здоровья людей и животных.

Ученые Красноярского научного центра СО РАН нашли способ превратить отходы деревообработки - в частности, опилки сибирской ели (*Picea obovata*) - в эффективный экологичный сорбент. Специалисты выделили из опилок природный биополимер - галактоглобукоманн, который преимущественно содержится в древесине хвойных пород. В своей обычной форме он слабо связывает ионы тяжелых металлов, но исследователи сумели улучшить его свойства с помощью химической обработки, - говорится в сообщении.

Модифицированный сорбент, как отметили в центре, показал высокую эффективность даже при наличии в загрязненной воде нескольких видов токсичных металлов.

Новая форма галактоглобукоманна может стать основой для создания экологически чистых фильтров и сорбентов, способных эффективно бороться с загрязнением окружающей среды тяжелыми металлами. Это может быть использовано при разработке новых адсорбционных материалов, таких как гидрогели и композитные пленки, а также найти свое применение в электродиализе и процессах обратного осмоса для удаления тяжелых металлов из воды. Кроме того, синтезированный окисленный материал проявил более высокую антиоксидантную активность, что открывает перспективы его применения не только в экологии, но и в медицине, а также пищевой промышленности, - рассказал старший научный сотрудник Института химии и химической технологии СО РАН Юрий Малаяр.

По материалам ria.ru,
фото из открытых источников.

Құрылтайшы -
Қызылорда
облыстық
«Сыр Табиғаты»
заңды тұлғалар
Ассоциациясы

Редактор
Акбота Абеннова

Газет Қазақстан
Республикасы
инвестициялар және
даму Министрлігі
байланыс,
ақпараттандыру және
Ақпарат Комитетінде
қайта тіркелген.

Тіркеу куәлігі
№15905-Г, 25.03.2016ж.

Жекеленген
авторлардың пікірі
редакция көзқарасын
білдірмейді,
қолжазбалар
қайтарылмайды.
«Сыр Табиғаты»
газетінде жарияланған
мақала көшіріліп
басылса, сілтеме
жасалуы міндетті.

Жарнама және
хабарландыру мәтіні
мен мазмұнына
редакция жауап
бермейді.

Газет редакцияның
компьютер
орталығында теріліп,
беттеліп, «ASU» баспа
үйі» ЖШС сенімгерлік
басқаруындағы
«Сыр медиа» ЖШС
баспаханасында
басылды.
Тел: 8(7242) 40-06-68

Газеттің басылу
сапасына баспахана
жауапты.

Офсеттік басылым.
Көлемі 2 баспа табақ.
Жазылу индексі - 68116

Редакцияның
мекен-жайы:
Қызылорда қаласы,
Қайнарбаев көшесі, №33.
Толық мәлімет алу үшін:
8-777-563-76-92
телефонына хабарласуға
болады.

E-mail: syr.tabigaty@gmail.com

Басылым апта
сайын жарық
көреді

Тапсырылыс
№ 1265

Таралым 500

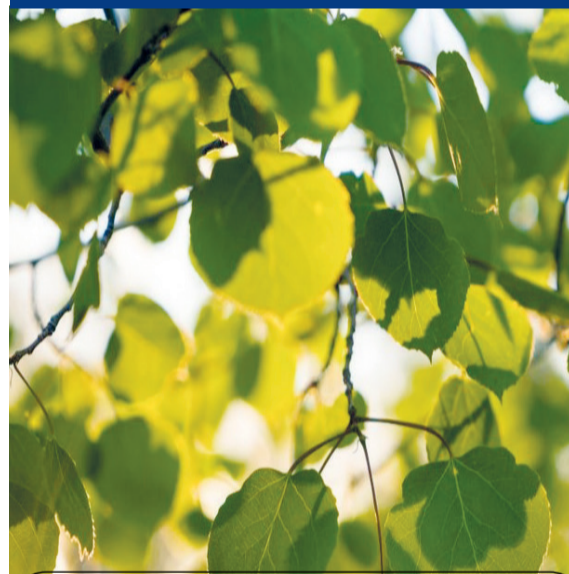
ТОО «КазЭкосистемс»

(гослицензия 01259 №0042510
от 25.09.2008 г.) представляет
следующие виды услуг в области
охраны окружающей среды:

- Оказание консультационных услуг в области охраны окружающей среды
- Составление и содействие в подаче заявления о намеряемой деятельности в уполномоченный орган в области ООС
- Организация в проведении общественных слушаний
- Подготовка отчета о возможных воздействиях при оценке воздействия на окружающую среду
- Подготовка послепроектного анализа отчета о возможных воздействиях
 - Разработка проектов нормативов эмиссий (нормативы допустимых выбросов, нормативы допустимых сбросов)
 - Составление программы управления отходами для I и II категории
 - Составление паспорта опасного отхода
 - Составление проекта плана мероприятий по охране окружающей среды
- Разработка раздела «Охрана окружающей среды» в составе проектной документации при подготовке декларации для III и IV категории
- Составление отчета о возможных воздействиях на окружающую среду
- Составление отчета о возможных воздействиях на окружающую среду для III категории
- Составление проектов обоснования санитарно-защитной зоны (предварительная, окончательная)
- Составление квартальных отчетов, согласно условий экологического разрешения, статистических отчетов, налоговых отчетов по форме 870.00.
- Консультация и содействие в формировании пакета документов для получения лицензии для юридических лиц, занимающихся деятельностью по переработке, обезвреживанию, утилизации и (или) уничтожению опасных отходов.

Наш адрес: г. Кызылорда,
ул. Байтурсьнова, 48.
эл.адрес kazecosystems@mail.ru
тел. 8 7242 27 52 99

ОСИНА - ПРИРОДНЫЙ БАРЬЕР ДЛЯ ЛЕСНЫХ ПОЖАРОВ

Новое исследование американских ученых показало, что обычные осины способны сдерживать распространение лесных пожаров. Даже небольшие насаждения этих деревьев могут замедлять огонь, менять его направление, а в ряде случаев - полностью его останавливать.

Исследование провели специалисты из Университета штата Колорадо, Университета Западного Колорадо и Лесной службы США. Они проанализировали поведение более 300 крупных пожаров в районе Четырех углов (границы Аризоны, Колорадо, Нью-Мексико и Юты) за последние 20 лет и обнаружили:

- В лесах, где осина составляет более 25% растительности, огонь распространяется в 3 раза медленнее, чем там, где её доля ниже 10%.
- Осины чаще встречались по краям пожарниц - в зонах, где огонь останавливался.
- Даже при экстремальной жаре осинового участка продолжали сдерживать огонь эффективнее хвойных лесов.

Причина - в свойствах самой осины. У неё влажная листва, высокие ветви, менее горючий подлесок и химические особенности, которые снижают воспламеняемость.

Исследователи предлагают использовать осины как «живые противопожарные полосы» - в том числе высаживать их вокруг населённых пунктов. Это может стать альтернативой техногенным мерам вроде вырубки или создания искусственных барьеров, при этом сохраняя среду обитания для диких животных и природный облик лесов.

Работа опубликована в журнале *Ecological Applications* и может сыграть важную роль в разработке новых стратегий по борьбе с пожарами в условиях климатических изменений.

По материалам ecosphere.press,
Phys.org, фото: ecosphere.press.

ПРИБРЕТАЙТЕ ПОДПИСКУ И ПОЛУЧАЙТЕ СВЕЖИЕ ВЫПУСКИ ГАЗЕТЫ ПО ЭЛЕКТРОННОМУ АДРЕСУ

syr.tabigaty@gmail.com
www.syrtabigaty.kz

Наш адрес: г.Кызылорда, ул.Кайнарбаева, 33
+7 777 563 76 92

